

Expertpaper over de contouren van het nieuwe mestbeleid.

Inleiding

Mest is als gevolg van teveel dieren in Nederland in de afgelopen decennia veranderd van een belangrijke grondstof/meststof in een afvalstof, die tegen betaling moet worden afgezet. Deels naar mestverwerkingsinstallaties en deels gedumpt in binnen en buitenland.

Ook is momenteel sprake van grootschalige mestfraude. Mestvergisters worden gezien als oplossing van het "probleem" van teveel mest. Van onze website¹:

'Mestvergisters geen oplossing mestprobleem

Mestvergisters vergroten het probleem van het overschot aan nutriënten, mogelijke effecten op verspreiding van pathogenen onderschat, vermijd "duurzame" stroom uit mestvergisters

Mestvergisting en andere vormen van mestbewerking is een noodgreep als reactie op het mestoverschot.

De wijze waarop mestbewerking zich tot nu ontwikkelt roept veel kritiek op. Dit is zowel kritiek op de overheid, (die bijna wanhopig, en met veel subsidie, (circa € 1 miljard tot nu toe) mestbewerking probeert aan te jagen, als de vee-industrie die zich geen raad weet met de mest. De overheid verkwist veel geld in kwaliteitsarm mestbeleid, en laat na een deugdelijke milieuafweging te maken. En de boeren: verbijsterend is dat 80% van de boeren in het geheel niet bezig is met opbrengsten en rendementen van mestvergisters. Ze moeten vooral de mest kwijt en ze zien wel waar het schip strandt.....

Overigens past mestvergisting niet in het concept "circulaire" c.q. duurzame landbouw. De in mest aanwezige organische stof is hard nodig om het organische stofgehalte van de bodem op peil te houden'.

Als we grotendeels af willen van kunstmest dan hebben we alle mest nodig die we in Nederland met grondgebonden landbouw produceren. Dan is er dus ook geen ruimte meer voor mestexport naar Frankrijk en Duitsland. Mest is te belangrijk voor de landbouw om te vergisten.

Toekomst van de landbouw

Minister Schouten:

'Minister Schouten vindt dat het huidige mestbeleid te ingewikkeld is, en niet effectief genoeg is om milieudoelen te halen; en bovendien fraude in de hand werkt. Met het nieuwe mestbeleid wil de minister bijdragen aan een meer grondgebonden landbouw waarin nutriëntenkringlopen worden gesloten, en een landbouw waarbij emissies worden beperkt tot een minimum en de bodemkwaliteit wordt verbeterd'.

Het mestprobleem is één van de problemen die vooral de vee-industrie in Nederland veroorzaakt. Van onze website:

¹ <https://mobilisation.nl/index.php?id=8>

Natuurschade door veehouderij/

Waar heeft het beleid van VVD/CDA/LTO ons gebracht in de afgelopen decennia?

Nederland is Europees kampioen biodiversiteitsverlies, kampioen aantal landbouwdieren per hectare, kampioen ammoniakemissie per hectare. Is het dan vreemd dat driekwart van onze Natura 2000-gebieden in een deplorabele toestand verkeert?

Wat zaken op een rijtje:

- 1. Amazone brandt deels om ruimte te maken voor veevoer om onze varkens, kippen en koeien te voeren.*
- 2. Omzetting van plantaardig in dierlijk eiwit circa 10-15%. 85-90% wordt uitgepoept.*
- 3. Producten voor 80% naar buitenland, mest blijft hier.*
- 4. Enorm mestoverschot dat deels in het zwarte circuit verdwijnt: grootschalige mestfraude.*
- 5. Deel van onze natuur is in een deplorabele toestand: vermesting, verzuring, vergrassing, etc. Zie b.v. eikenbossen op schrale gronden op de Veluwe.*
- 6. Kwaliteit van slootwater is slecht met uitbundige algenbloei, pesticiden, etc.*
- 7. Grondwater vervuild met nitraat, vee-medicatie, pesticiden.*
- 8. Grootschalige afname van insecten populatie door overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen en stikstof.*
- 9. Nederlandse landbouw in 2017 meer ammoniak uitgestoten dan in 2016. Omgerekend per ha/jaar is de ammoniakuitstoot per hectare nergens zo groot als in Nederland. Oorzaak: stikstofrijker voer.*
- 10. Reductie van ammoniakemissie is grotendeels voor 2000 bereikt. Na 2000 zijn er geen grote reducties meer bereikt.*
- 11. Weilanden zijn veranderd in groene woestijnen, waar geen bloemen, kruiden, insecten, vlinders, kevers meer gedijen. Voornamelijk "turbogras" met als gevolg grote problemen voor de vogelstand.*
- 12. Zelfs de mestkever heeft het heel zwaar vanwege hoge concentraties pesticiden en vee-medicatie in mest.*
- 13. Grond raakt overbelast met zware metalen als cadmium, zink en koper (varkensmest).*
- 14. Kosten als gevolg van stikstof in de lucht € 200-1000 /jaar per inwoner.*
- 15. Nederlandse boeren benadelen de positie van boeren in het buitenland met goedkope gesubsidiëerde producten.*

Het is evident dat het mestprobleem wordt veroorzaakt door teveel dieren in Nederland. De meest voor de hand liggende oplossing is dus overgang naar grondgebonden veeteelt, waardoor de geproduceerde hoeveelheid mest fors vermindert en weer een waardevolle grondstof wordt.

Centrale mestverwerking/vergisting wordt daardoor overbodig, hooguit eventueel op boerderijschaal.

Randvoorwaarden zijn:

- 1. Grondgebonden veeteelt; dit is relatief heel goed te handhaven en kan de boer verlossen van te veel administratieve rompslomp.**
- 2. Minimalisatie van ammoniakemissie met werkelijk ammoniakarme stallen.**
- 3. Verlaten van het systeem van drijfmest en overgaan op stallen met aparte opvang van mest en urine. Alleen op deze manier kan ammoniakemissie op adequate wijze worden beperkt. Dit is ook van belang om af te stappen van het gebruik van zware mestinjecteurs die tot te veel bodemverdichting en daardoor onvruchtbaarheid c.q. verminderde opbrengsten leidt.**
- 4. Maximale beweiding; afstappen van raaigras.**
- 5. Zoveel mogelijk circulaire landbouw².**

² Hierbij wordt aangetekend dat enige input van buitenaf m.b.t. vooral P (fosfor) en K (Kalium) nodig zal zijn. Stikstof moet veel meer dan afkomstig zijn van stikstofbindende planten in plaats van kunstmest dat met heel veel aardgas wordt geproduceerd

Tot slot willen we u nog op de omissie wijzen dat in artikel 1 lid 1 van de Meststoffenwet, de bepaling ontbreekt inzake de term grondgebondenheid, terwijl deze bepaling wel in art. 38a van deze wet is opgenomen. Tot nog toe lijkt dit een dode wet.

Op naar de toekomst: Betaalbaar Beter Boeren

In opdracht van Greenpeace voerden de onafhankelijke onderzoeksbureaus Ecorys en Ethical Growth Strategies een maatschappelijke kosten-batenanalyse uit naar de omslag naar ecologisch boeren.

Conclusie: deze omslag is haalbaar en betaalbaar, sterker nog: het levert de maatschappij jaarlijks gemiddeld ruim 1 miljard euro op.

Met ecologisch boeren lossen we niet alleen het aandeel van de landbouw aan de stikstofcrisis op, maar pakken we ook andere hardnekkige problemen aan die worden veroorzaakt door de intensieve veehouderij. Te denken aan onder meer uitstoot van broeikassen, gezondheidsschade door fijn stof, mestoverschot, risico's zoönosen. Doorgaan op de huidige weg heeft de maatschappij alleen al in 2018 6,6 miljard euro gekost. Dat is onder meer doorberekend in schade aan natuur, het klimaat en onze volksgezondheid. En hier zijn de kosten voor ontbossing in het buitenland nog niet in meegenomen.

Nu investeren in de omslag naar ecologisch boeren levert de maatschappij uiteindelijk alleen maar winst op. Ecologische landbouw is een goede 'business case'.

In dit kader dient het Kabinet de mestproblematiek te beoordelen en aan te pakken, bij de bron dus.

Lees de uitkomsten in het plan Betaalbaar Beter Boeren³

Zie ook het uitstekende rapport: Stikstofprobleem vraagt om leiderschap⁴

Verder verwijzen wij u graag naar de paper van mr. V. Wösten van Wösten juridisch advies.

Drs. Johan G. Vollenbroek

MOB/20 oktober 2020

³ https://www.leefmilieu.nl/sites/www.leefmilieu.nl/files/imported/pdf_s/2020-01_Greenpeace_Betalbaar%20Beter%20Boeren.pdf

⁴ https://mobilisation.nl/assets/foundation-6/media/Stikstofprobleem_vraagt_om_leiderschap_versie_02.pdf